

ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

THE FOREIGN TRADE OPERATIONS AT THE MYKOLAYIV REGION AGRARIAN ENTERPRISES

Анатолій ПШЕНИЧЕНКО,
кандидат економічних наук,
Миколаївський державний
аграрний університет

Anatoly PSHENYCHENKO,
PhD Economics,
Mykolayiv State
Agrarian University

Тетяна ПІСОЧЕНКО,
Миколаївський державний
аграрний університет

Tetyana PISOCHENKO,
Mykolayiv State
Agrarian University

У сучасному економічному просторі, де базові засади конкурентної боротьби формуються на основі чинників глобалізації, зовнішня торгівля є надзвичайно важливим елементом державної економічної політики. Об'єднання економічних систем майже всіх країн світу передбачає створення єдиної світової економічної системи на основі порівняльних переваг у виробництві певних видів продукції. Зовнішня торгівля товарами є частиною міжнародної торгівлі та являє собою специфічну форму обміну товарами між продавцями і покупцями різних країн [1].

Під торгівлею слід розуміти придбання господарських благ з метою одержання прибутку від їх подальшого продажу. У системі суспільного поділу праці торгівля посідає самостійне місце. Вона є невід'ємною складовою в ланцюзі господарських відносин товариств, побудованих на принципах поділу праці й товарного обміну.

Економічну сутність торгівлі можна визначити, по-перше, як передачу продуктів людської праці з однієї стадії виробництва в іншу й, по-друге, як передачу цих продуктів від виробників до споживачів, без чого неможливий процес розширеного виробництва.

Здійснювати торговельні операції, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, можуть лише висококваліфіковані спеціалісти, які володіють нормативною базою щодо регулювання порядку проведення операцій в іноземній валюті як в Україні, так і за її межами. Експортно-імпорتنі операції залишаються основним джерелом валютних надходжень підприємств-резидентів.

Створення у сфері експортно-імпорتنих операцій сприятливих законодавчих і податкових умов для українських підприємств, зокрема для підприємств Миколаївської області, сприятиме збільшенню обсягів надходження іноземної валюти в державний та місцевий бюджети. Прагнення отримати прибуток більший, ніж усередині країни, спонукає сільськогосподарські підприємства області виходити на міжнародний ринок. Незважаючи на присутність чинника непевності в новому середовищі (нові конкуренти, мінлива ринкова кон'юнктура, коливання валютних курсів, політична нестабільність тощо), сільськогосподарські підприємства прагнуть нарощувати свою присутність у світі.

Зовнішньоекономічні зв'язки у сфері АПК посідають значне місце в економічній діяльності України, є істотним фактором впливу на структуру й розвиток агропромислового комплексу. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України за попередні роки не була ефективною, що в значній мірі вплинуло на зовнішньоторговельний і фінансово-економічний стан галузі.

Перехід до ринкових відносин та організація фондового, товарного й ринкових факторів виробництва створює сприятливі умови для здійснення експортної діяльності підприємств Миколаївської області.

Миколаївська область як експортно орієнтований регіон на сучасному етапі господарювання володіє значним експортним потенціалом, близько 30 сільськогосподарських та переробних підприємств займаються експортом товарів. Лідруючі позиції серед господарств області за обсягами

експорту мають такі підприємства: ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Сандора», ТОВ «Ай-Сі-Ел Україна», ТОВ «Югекотоп» та інші.

Діяльність кожного господарюючого суб'єкта в сучасних економічних умовах є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, зацікавлених у результатах його функціонування. Формування й розвиток вітчизняної економіки залежить від вирішення проблеми зовнішньоекономічних зв'язків, тому що вони відіграють важливу роль у національній економіці, істотно впливають на темпи економічного зростання в Україні в цілому та області зокрема.

Успіх проведення імпорتنих та експортних операцій залежить не лише від достовірності економічної оцінки, а й від досвіду, інтуїції, знань спеціалістів і керівників, відповідальних за їх здійснення. Важливим при цьому є використання аналогів та попереднього досвіду, володіння інформацією про партнерів, уміння вести переговори. Самі по собі розрахунки не гарантують успіху, але є відправною точкою під час прийняття відповідних рішень.

Розвиток зовнішньої торгівлі Миколаївської області в умовах глобалізації та інтернаціоналізації тісно пов'язаний з розвитком зовнішньої торгівлі країн ближнього й далекого зарубіжжя.

Важливе значення мають зовнішньоторговельні показники Миколаївської області [2]. Структуру грошових надходжень від зовнішньоторговельних операцій сільськогосподарських підприємств Миколаївської області за січень-листопад 2010 року наведено в таблиці 1.

Зовнішня торгівля області за цей період у загальному вартісному обсязі експорту товарів порівняно із січнем-листопадом 2009 року збільшилась, зокрема, зросла частка продуктів рослинного походження (насіння й плоди олійних рослин). Натомість зменшилась частка молока й молочних продуктів, яєць, меду, зернових культур та продуктів з них, овочів та коренеплодів, цукру й кондитерських виробів із цукру.

У загальному вартісному обсязі імпорту товарів збільшилась частка молока й молочних продуктів, яєць, меду, овочів, коренеплодів та інших продуктів рослинного походження. При цьому зменшилась частка м'яса й харчових субпродуктів, істівних плодів і горіхів, взагалі не імпортувалися зернові культури.

У відсотковому та вартісному вираженні обсяги експорту товарів у січні-листопаді 2010 року порівняно із січнем-листопадом 2009 збільшились на 0,9%, імпорту – на 10,5% і становили відповідно 1358,78 млн. дол. та 774,73 млн. дол. США. Сальдо становило 584,05 млн. дол., тобто даний показник вказує на те, що в Миколаївській області експортованих товарів було більше, ніж імпортованих.

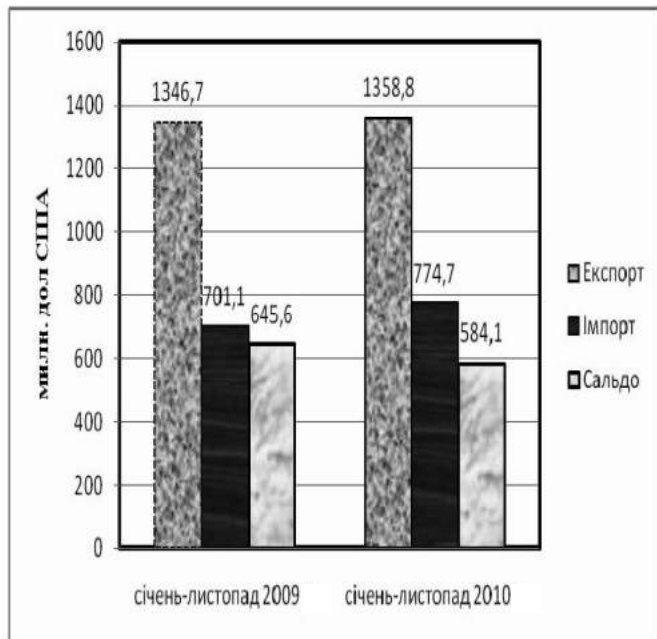
Обсяги зовнішньої торгівлі Миколаївської області порівняно із січнем-листопадом 2009 змінилися в бік певного збільшення частки товарів в експорті та імпорті [3; 4] (рис. 1).

У структурі експорту за останні роки переважає продукція рослинництва, яка становить

Розглянуто обсяги експорту та імпорту товарів у Миколаївську область, а також динаміку обсягів експорту-імпорту товарів країн-партнерів, які співпрацюють з Миколаївською областю.

We consider the volume of exports and imports of goods in the Mykolayiv region. The dynamics of exports and imports of goods, it is shown the partner countries that cooperate with the Mykolayiv region.

Рис. 1. Обсяги зовнішньої торгівлі товарами в Миколаївській області

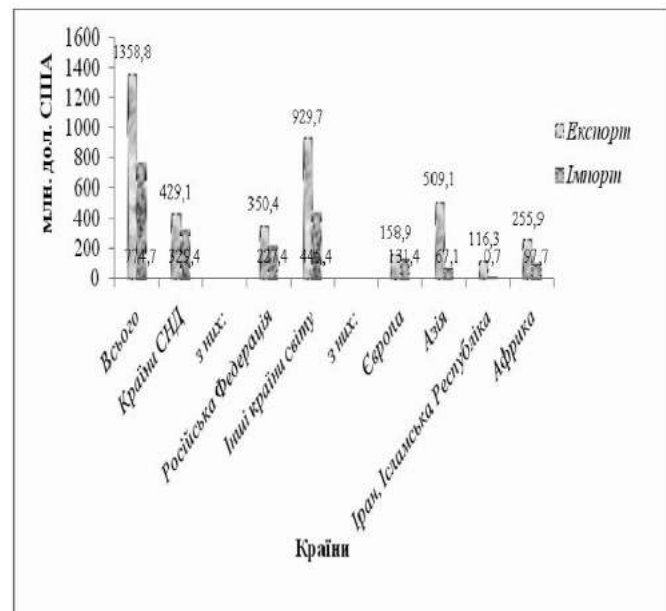

близько 3/4 сільськогосподарського експорту, найбільша частка припадає на олію та зерно. Великі експортні можливості аграрний сектор має в галузі вироблення молока та молокопродуктів, м'яса та м'ясопродуктів, насіння соняшнику. Основними споживачами української сільськогосподарської продукції є країни СНД (1/3 експорту) та Європейського Союзу (1/4 експорту). Миколаївська область здійснювала зовнішньоторговельні операції з товарами в січні-листопаді 2010 року зі 190 країнами світу. Із загального обсягу експорту товарами 1358,8 млн. дол. становить постачання товарів до країн СНД – 429,1 млн. дол., 929,7 млн. дол. – продаж товарів до інших країн світу (рис. 2).

Основними партнерами в зовнішній торгівлі Миколаївської області сьогодні є Російська Федерація, Білорусь, Німеччина, Велика Британія, Польща, Франція, країни Азії та Африки. Як свідчать дані рис. 2, найбільші обсяги експортних поставок товарів здійснювались до Російської Федерації – 350,4 млн. дол. США, країн Азії – 509,1 млн. дол. США, Африки – 255,9 млн. дол. США від загального обсягу експорту. Найбільші імпорتنі надходження здійснювались з Російської Федерації – 227,4 млн. дол. США, країн Європи – 131,4 млн. дол. США та Африки – 97,7 млн. дол. США від загального обсягу поставок.

Отже, під час здійснення зовнішньоторговельних операцій держава застосовує економічні й адміністративні методи. Для більш ефективного здійснення регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності Миколаївського регіону необхідно приділяти більше уваги підвищенню ефективності іноземних капіталовкладень у цілому для еко-

Рис. 2. Основні країни-партнери в зовнішньоторговельній діяльності Миколаївської області

номіки підприємств, що забезпечить створення сприятливого інвестиційного клімату в області. Окрім цього, варто вдосконалити законодавчу та нормативно-правову базу, що регулюють правовідносини між суб'єктами зовнішньоторговельних операцій. Це істотно покращить результативні показники функціонування як окремих товаровиробників, так і в цілому агропромислового сектора країни та Миколаївської області зокрема.

ВИСНОВКИ

Щоб уникнути негативних обставин у боротьбі за ринки збуту, суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності потрібно постійно слідкувати за змінами, які відбуваються в механізмі зовнішньоторговельного регулювання, знати відмінності національних митних режимів, норми й правила, які вводяться міжнародними угодами. Тобто сутність державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків міститься в забезпеченні гармонії інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991р. № 959-XII, зі змінами та доповненнями.
2. Наказ Держкомстату України «Про затвердження Методологічних положень статистики зовнішньої торгівлі України» від 07.12.2006 №588.
3. <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. <http://www.dmsu.customs.gov.ua>.

Таблиця 1. Структура грошових надходжень від зовнішньоторговельних операцій сільськогосподарських підприємств Миколаївської області за січень-листопад 2010 року [3; 4]

Назва товарів	Експорт			Імпорт		
	січень-листопад 2009, тис. дол. США	січень-листопад 2010, тис. дол. США	2010 у % до січня-листопада 2009	січень-листопад 2009, тис. дол. США	січень-листопад 2010, тис. дол. США	2010 у % до січня-листопада 2009
Всього	1346657,3	1358777,2	100,9	701110,4	774727,0	110,5
I. Продукти тваринного походження, у т.ч.	3072,31	2230,5	72,6	37057,2	20863,2	56,3
живі тварини	0,1	1,9	1900,0	6,7	1064,2	15883,6
м'ясо та харчові субпродукти	0,6	9,6	1600,0	31212,1	15512,4	49,7
молоко та молочні продукти, яйця; мед	3059,4	2208,9	72,2	24,8	58,9	237,5
II. Продукти рослинного походження, у т.ч.	605954,5	601712,8	99,3	7418,7	5482,4	73,9
овочі, коренеплоди	2396,9	611,2	25,5	1272,5	2620,0	205,9
їстівні плоди та горіхи	16828,4	30425,7	180,8	4310,7	444,0	10,3
зернові культури	463706,0	461158,2	90,5	-	-	-
насіння і плоди олійних рослин	71697,8	107618,4	150,1	628,6	1040,4	165,5
III. Готова продукція, у т.ч.	41918,8	51392,5	122,6	54703,4	84407,4	154,3
цукор і кондитерські цукру	7296,7	2634,1	36,1	0,00	33747,7	6472,5
продукти із зернових культур	237,4	143,6	60,5	22,3	16,2	72,6